

ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ

УДК 378:614.25

Гринь В.Г., Рябушко М.М., Гринь К.В., Рябушко Н.О.

ДІЄВІСТЬ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ НА ФАКУЛЬТЕТІ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТЬОГО ЛІКАРЯ

Українська медична стоматологічна академія, Полтава, Україна

Як відомо, основне завдання закладу вищої освіти – це підготовка й виховання висококваліфікованих спеціалістів. Особливо в медичному університеті, де об'єктом вивчення й суб'єктом майбутньої діяльності спеціаліста є людина, якість випускника-медика має бути на порядок вище. У цілісній системі адміністрування закладу вищої освіти базовим є факультетський рівень. Кожен факультет у навчальному закладі має своє чітко визначене завдання як складову провідної мети – випуск кваліфікованого спеціаліста, який здатен вирішувати важливі завдання з охорони й збереження здоров'я населення. Медичний факультет № 1 – один з основних організаційних і навчально-наукових структурних підрозділів Української медичної стоматологічної академії, який створений рішенням Вченої ради академії, об'єднує відповідні кафедри і працює відповідно до нормативної бази. У своїй діяльності факультет керується Конституцією України, Законами України «Про вищу освіту», «Про освіту», чинними нормативно-правовими актами МОЗ і МОН України, Статутом академії [1; 2]. Факультет має печатку, бланки, власну емблему, гімн і почесні відзнаки (грамоти, листи-подяки), які затверджені Вченою радою факультету.

Основні завдання й обов'язки факультету охоплюють широке коло питань: організація роботи щодо підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліст й магістр, організація навчально-виховного й наукового процесів на кафедрах факультету; реалізація Державних стандартів освіти, розробка навчальних програм, координація роботи з підготовки підручників і навчально-методичної літератури; створення умов для задоволення потреб особистості в інтелектуальному, культурному, моральному й фізичному розвитку здобувачів вищої освіти; сприяння працевлаштуванню випускни-

ків; упровадження в навчальний процес новітніх освітніх технологій; контроль за ефективністю діяльності кафедр факультету; формування органів самоврядування здобувачів вищої освіти та сприяння їхній діяльності; удосконалення форм і методів виховної роботи, організація роботи кураторів; формування розкладу занять спільно з навчальним відділом; контроль виконання навчального графіка, навчального процесу й розкладу занять; допуск здобувачів вищої освіти до підсумкового семестрового контролю й державної атестації; переведення на наступний курс і визначення підстав для надання академічної відпустки; номінування здобувачів вищої освіти до різних форм матеріальних і моральних заохочень або застосування до них дисциплінарних стягнень; рекомендація науково-педагогічних працівників, викладачів і працівників деканату до матеріального й морального заохочення; внесення пропозицій ректору про призначення науково-педагогічних працівників, викладачів і працівників деканату до дисциплінарної відповідальності; визначення бази для проведення виробничої практики з подальшим організаційним забезпеченням і контролем її проведення; підготовка документів щодо працевлаштування випускників; проведення конференцій, семінарів, симпозіумів; проведення заходів з безпеки життєдіяльності здобувачів вищої освіти під час навчального процесу і в гуртожитках; установавлення в окремих випадках індивідуального графіка навчального процесу й інші завдання в межах Статуту академії.

На кожному факультеті безпосередню роботу зі здобувачами вищої освіти ведуть деканати. Незалежно від посади співробітника деканату, вони безпосередньо працюють зі студентами на всіх етапах їх становлення як спеціаліста й особистості. Деканат медичного факультету № 1 забезпечує організацію й контроль навчально-

виховного процесу на факультеті; здійснює інформаційно-довідковий супровід навчального процесу; веде облік здобувачів вищої освіти та їхньої навчальної успішності; забезпечує діловодство і документообіг відповідно до законодавства. Це основна, але далеко не вся робота деканату в академії. Робота починається з організації професійної орієнтації випускників шкіл, цілісної системи заходів для надання допомоги у виборі майбутньої професії медика. Вибір спеціальності – важливе завдання для випускника школи й базується на обізнаності його із запитами сучасного ринку праці. Часто вирішальним фактором у виборі майбутньої професії стає знання професійної діяльності членів родини. Особливо в медицині, де є традиція створення династій, продовження в наступних поколіннях лікарського мистецтва, започаткованого в родині.

Змінюються часи, запити, психологія, соціальний статус, матеріальна забезпеченість, а також особистісні стосунки. І тепер приклад батьків, інших членів родини не завжди сприймається майбутнім абітурієнтом. Йому необхідна кваліфікована допомога у виборі власного професійного вектора. Щорічно адміністрація деканату медичного факультету № 1 (декан, заступники декана, куратори академічних груп) беруть участь у проведенні загальноакадемічного Дня відкритих дверей, мотивуючи осмислений вибір професії в майбутніх абітурієнтів.

На наступному етапі (після закінчення вступної кампанії) співробітниками деканату медичного факультету № 1 проводиться копітка робота щодо створення першого трудового колективу здобувачів вищої освіти. Адже саме колектив, у першу чергу, відіграє основну роль у вихованні майбутнього спеціаліста. Академічні групи мають формуватися з урахуванням інтересів, рівня підготовки і здібностей здобувачів вищої освіти, незважаючи на те, що інформація про них украй обмежена. Кожен із них прийшов до вищого навчального закладу зі своїм рівнем знань, своїми амбіціями й завданнями, з власним досвідом навчання, які завжди індивідуальні. У навчальній групі має бути створена загальна атмосфера зацікавленості в здобутті майбутньої професії. Усе це визначальне в роботі колективу деканату медичного факультету № 1 ще до початку навчального року. На факультеті щорічно за урочистих обставин проводиться захід «Посвята в студенти». Здобувачі вищої освіти колективно дають обіцянку сумлінно навчатися, зберігати і продовжувати традиції академії, допомагати один одному в навчанні на шляху досягнення своєї професійної мети. Урочисто майбутні лікарі отримують свої перші документи – студентський квиток та індивідуальний навчальний план. Сама атмосфера, присутність на засіданні адміністрації й викладачів вищого навчального закладу, адміністрації медичного факультету № 1, батьків, представників студентського активу мотивують сумлінне ставлення до навчання й мають виховну мету, сприяючи самовдосконаленню,

професійному й особистісному зростанню майбутнього спеціаліста-медика.

Протягом усього навчального процесу декан і заступники декана медичного факультету № 1 ретельно й системно контролюють успішність і відвідування занять, допомагають кураторам у організаційній роботі з академічними групами. Обов'язкові в роботі адміністрації деканату участь у зборах груп, курсу, медичного факультету № 1 з організаційних і навчальних питань, проведення поточних виробничих нарад з обговоренням успіхів і недоліків у роботі, правил проведення семестрового контролю знань.

Суттєву виховну роль має робота деканату задля збереження контингенту студентів у період сесії. Особливо складною й важливою вона стала у форматі дистанційного навчання. Організація залікових компонентів, проведення додаткових консультацій – невід'ємна робота адміністрації медичного факультету № 1. У цей період непересічну роль відіграє сприйняття здобувачем освіти особистості члена деканату, його професіоналізм і відповідальність. Усвідомлюючи це, здобувач вищої освіти формує власну позицію відносно навчання й опанування майбутньої професії. Важливим аспектом є доведення до здобувача освіти результатів навчання. Слід ставити в приклад відмінників і допомагати невстигаючим у навчанні, підвищуючи рейтинг успішності [3-5].

Окремою й дуже важливою в зацікавленні молоді до навчання є культурно-масова, спортивно-оздоровча, громадська й волонтерська робота. У процесі навчання велике значення має формування всебічно розвинутої особистості. Більшість успішних у навчанні студентів ведуть активне творче, спортивне життя, стають членами громадських об'єднань, студентського наукового товариства, студентського парламенту і профкому, цим самим підвищуючи рейтинг свого навчального закладу. Сповнює гордість, коли успіхи, здобутки, отримані перемоги й проведені заходи широко висвітлюються в засобах масової інформації, соціальних мережах. На всіх етапах протягом навчання майбутні лікарі відчувають ненав'язливу зацікавленість своїм життям із боку адміністрації деканату, свого колективу [6; 7].

Не має залишатися без уваги проблема забезпеченості здобувачів вищої освіти місцем проживання на час навчання. Незважаючи на всі проблеми, декан і його заступники приділяють цьому питанню багато часу. Заступник декана, який відповідає за поселення й проживання здобувачів освіти в гуртожитках, підходить до цього питання не з бюрократичної позиції, а індивідуально в кожному конкретному випадку. Спільно з деканатом і комісією щодо заселення в гуртожиток в оптимальному варіанті вирішуються всі поточні питання.

У виховній роботі в деяких ситуаціях важливим стає зв'язок деканату з батьками здобувачів вищої освіти. Не можна відкидати виховну роль батьків, членів родини в період навчання. Це

слід робити акуратно, співробітники деканату мають пам'ятати, що для них здобувач освіти є суб'єктом навчального процесу, а для батьків – дитина на все життя. У поштових повідомленнях, телефонних розмовах, особистих бесідах із батьками мають бути дотримані всі етичні аспекти. При цьому мають бути об'єктивно оцінені здібності й можливості здобувача вищої освіти, а декан має дати пораду батькам, не принижуючи гідність здобувача освіти. Це може бути рекомендація академічної відпустки, індивідуального графіка навчання, додаткова підготовка зі складних для здобувача освіти предметів тощо [8].

Контроль за організацією й проведенням виробничої практики, за першим професійним контактом у майбутній професії є постійними зі сторони деканату. Це один із найважливіших етапів у вихованні майбутнього лікаря. Деканат має правильно провести підбір відповідальних за виробничу практику, проконтролювати методичне забезпечення цього етапу.

Важливим етапом у вихованні стала участь деканату медичного факультету № 1 у підготовці й проведенні державної підсумкової атестації. Після успішного складання іспитів важливим виховним моментом є формат заходів з вручення дипломів спеціаліста. Щорічно деканат медичного факультету № 1 спільно з ректоратом академії проводить організаційну роботу в цьому питанні. Важливий не тільки навчальний шлях, а і його успішне завершення. Слід урахувати все: порядок вручення дипломів, заохочення відмінників, слова «Клятви» лікаря, привітання, урочистості. Піклування й особистий приклад викладачів і адміністрації мають бути для молодого спеціаліста постійною підтримкою. Робота деканату не закінчується випуском, деканат постійно підтримує зв'язок зі своїми випускниками на етапі їх післядипломного навчання [9; 10].

Специфічність професії лікаря вимагає від молодого спеціаліста постійного контакту з колегами, часто виникають ситуації, які потребують консультації провідних фахівців. В основному ними є висококваліфіковані професіонали з числа професорсько-викладацького складу академії, і це продовження цілісного комплексу формування спеціаліста. Адміністрація медичного факультету № 1 і керівництво академії продовжує свою роботу з виховання спеціалістів, беручи участь у організації зустрічей випускників вищого навчального закладу. Саме тут можна оцінити результати виховної роботи і спрямувати сили досвідчених лікарів на виховання прийдешніх поколінь. У багатьох лікувальних закладах і державної, і приватної форм власності педагогічну діяльність і лікувальну-консультаційну роботу проводять викладачі академії, які забезпечують професійне зростання молодих лікарів-спеціалістів [11; 12].

Таким чином, адміністративна робота деканату постійно вдосконалюється й модифікується відповідно до умов сьогодення. Із сучасними викликами дистанційної організації навчального

процесу співробітники деканату працюють на цифрових платформах, опановують інформаційні технології, розробляють нові методики роботи, які забезпечують формування високоосвіченого й конкурентоспроможного спеціаліста – сучасного лікаря.

Список літератури

1. Закон України № 2145-VIII «Про освіту» від 05.09.2017. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017;38-39:380. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України №1556-VII «Про вищу освіту» від 25.09.2020. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014;37-38:2004. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Дубровіна ОВ, Шерстюк ОО, Тарасенко ЯА, Гринь ВГ, Горбаченко ОБ, Торопова АА. Шляхи підвищення якості вищої медичної освіти при підготовці студентів стоматологічного факультету до ліцензійного інтегрованого іспиту. Матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні»; 2019 бер. 21; Полтава; 2019, с. 76-8.
4. Свінцицька НЛ, Гринь ВГ, Каценко АЛ. Особливості формування професійного становлення іноземних студентів під час вивчення дисципліни «Анатомія людини». Збірник статей навч.-наук. конф. з міжнар. участю «Актуальні питання медичної (фармацевтичної) освіти іноземних громадян: проблеми та перспективи»; 2018 лист. 22; Полтава; 2018, с. 81-3.
5. Дейнега ТФ, Свінцицька НЛ, Рогуля ВО, Гринь ВГ. Напрями вдосконалення підготовки майбутніх лікарів у сучасних умовах на кафедрі анатомії людини. Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах»; 2015 бер. 26; Полтава; 2015, с. 71-3.
6. Алферова ЕА, Сущенко АВ, Плотникова ІЕ. Роль виховного процесу в формуванні полікультурної особистості студента медичного ВУЗА. Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии: Сборник статей по материалам XXXIX международной научно-практической конференции. 2014;Ч.1,4(39):64-68.
7. Поддьяков АН. Психология конкуренции в обучении. М.: Изд. Дом ГУВШЭ; 2006. 347 с.
8. Смирнов СД. Педагогика и психология высшего образования. От деятельности к личности. М.: Академия; 2009. 524 с.
9. Гринь КВ. Інтеграція документальних фото- та відеоматеріалів у післядипломній освіті лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія». Вісник проблем біології і медицини. 2020;3(157):178-180. DOI:10.29254/2077-4214-2020-3-157-178-180
10. Царегородцев ГИ, Кротков ЕА, Афанасьев ЮИ. О развитии клинического мышления у будущих врачей. Терапевт. архив. 2005;77(1):77-80.
11. Свінцицька НЛ, Шерстюк ОО, Дейнега ТФ, Рогуля ВО, Гринь ВГ. Вплив наукових досліджень викладача на формування сучасного лікаря.

Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах»; 2015 бер. 26; Полтава; 2015, с. 213-4.

12. Мачкалян ЭЛ. Учебный процесс как фактор становления личности. Образование XXI века: сборник материалов Международной научно-практической конференции; 2014:590-3.

References

1. Закон Ukrainy № 2145-VIII «Pro osvitu» vid 05.09.2017. Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR). 2017;38-39:380. Dostupno na: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Ukrainian).
2. Закон Ukrainy №1556-VII «Pro vyshchu osvitu» vid 25.09.2020. Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR). 2014;37-38:2004. Dostupno na: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (Ukrainian).
3. Dubrovina OV, Sherstyuk OO, Tarasenko YaA, Hryn VH, Horbachenko OB, Toropova AA. Shlyakhy pidvyshchennya yakosti vyshchoyi medychnoyi osvity pry pidhotovtsi studentiv stomatolohichnoho fakul'tetu do litsenziynoho intehrovanoho ispytu. Materialy navch.-nauk. конф. z mizhnar. uchastyu «Aktual'ni problemy suchasnoyi vyshchoyi medychnoyi osvity v Ukraini»; 2019 ber. 21; Poltava; 2019, s. 76-8. (Ukrainian).
4. Svintsytska NL, Hryn VH, Katsenko AL. Osoblyvosti formuvannya profesiynoho stanovlennya inozemnykh studentiv pid chas vyvchennya dystsypliny «Anatomiya lyudyny». Zbirnyk statey navch.-nauk. конф. z mizhnar. uchastyu «Aktual'ni pytannya medychnoyi (farmatsevtichnoyi) osvity inozemnykh hromadyan: problemy ta perspektyvy»; 2018 lyst. 22; Poltava; 2018, s. 81-3. (Ukrainian).
5. Deyneha TF, Svintsytska NL, Rohulya VO, Hryn VH. Napryamy vdoskonalennya pidhotovky maybutnikh likariv u suchasnykh umovakh na kafedri anatomiyi lyudyny. Materialy vseukr. nauk.-prakt. конф. z mizhnar. uchastyu «Osnovni napryamky udoskonalennya pidhotovky medychnykh kadriv u suchasnykh umovakh»; 2015 ber. 26; Poltava; 2015, s. 213-4. (Ukrainian).
6. Alferova YEA, Sushchenko AV, Plotnikova IYe. Rol' vospitatel'nogo protsessa v formirovanii polikul'turnoy lichnosti studenta meditsinskogo VUZA. Lichnost', sem'ya i obshchestvo: voprosy pedagogiki i psikhologii: Sbornik statey po materialam XXXIX mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii. 2014;CH.I,4(39):64-8. (Russian).
7. Podd'yakov AN. Psikhologiya konkurentsii v obuchenii. M.: Izd. Dom GUVSHE; 2006. 347 s. (Russian).
8. Smirnov SD. Pedagogika i psikhologiya vysshego obrazovaniya. Ot deyatelnosti k lichnosti. M.: Akademiya; 2009. 524 s. (Russian).
9. Hryn KV. Intehratsiya dokumental'nykh foto- ta videomaterialiv u pislyadyplomniyi osviti likariv-interniv za spetsial'nistyu «Psykhiatriya». Visnyk problem biolohiyi i medytsyny. 2020;3(157):178-180. DOI:10.29254/2077-4214-2020-3-157-178-180 (Ukrainian).
10. Tsaregorodtsev GI, Krotkov YEA, Afanas'yev YUI. O razvitii klinicheskogo myshleniya u budushchikh vrachey. Terapevt. arkhiv. 2005;77(1):77-80. (Russian).
11. Svintsytska NL, Sherstyuk OO, Deyneha TF, Rohulya VO, Hryn VH. Vplyv naukovykh doslidzhen' vykladacha na formuvannya suchasnoho likarya. Materialy vseukr. nauk.-prakt. конф. z mizhnar. uchastyu «Osnovni napryamky udoskonalennya pidhotovky medychnykh kadriv u suchasnykh umovakh»; 2015 ber. 26; Poltava; 2015, s. 213-4. (Ukrainian).
12. Machkalyan EL. Uchebnyy protsess kak faktor stanovleniya lichnosti. Obrazovaniye KHKHl veka: Sbornik materialov Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii; 2014:590-3. (Russian).

Стаття надійшла:
22.01.2021 р.

Резюме

Основне завдання закладу вищої освіти – підготовка й виховання висококваліфікованих спеціалістів. У цілісній системі адміністрування закладу вищої освіти базовим є факультетський рівень. Кожен факультет у навчальному закладі має своє чітко визначене завдання як складову провідної мети – випуск кваліфікованого спеціаліста, який здатен вирішувати важливі завдання з охорони і збереження здоров'я населення. Медичний факультет № 1 – один з основних організаційних і навчально-наукових структурних підрозділів Української медичної стоматологічної академії, який створений рішенням Вченої ради академії й об'єднує відповідні кафедри, працює відповідно до нормативної бази.

Адміністративна робота деканату постійно вдосконалюється й модифікується відповідно до умов сьогодення. Із сучасними викликами дистанційної організації навчального процесу співробітники деканату працюють на цифрових платформах, опановують інформаційні технології, розробляють нові методи роботи, які забезпечують формування високоосвіченого й конкурентоспроможного спеціаліста – сучасного лікаря.

Ключові слова: деканат, медичний факультет № 1, кваліфікований спеціаліст, організація роботи, підготовка фахівців.

UDC 378:614.25

EFFICIENCY OF THE ADMINISTRATION SYSTEM AT THE FACULTY IN THE FORMATION OF THE PERSONALITY OF THE FUTURE DOCTOR

Hryn V.H., Ryabushko M.M., Hryn K.V., Riabushko N.O.

Ukrainian Medical Stomatological Academy, Poltava, Ukraine

Summary

The main task of a higher educational establishment is to train and educate highly qualified specialists. At a Medical University the object of study and the subject of the future activity of a specialist is a person, and the quality of training for a medical graduate should be at the top level. In the system of administration of a higher educational establishment, the basic level is faculty one. At the educational establishment each faculty has its own specified task and a part of the eventual goal is the training of a qualified specialist who is able to decide important tasks for the protection and preservation of population health. Medical faculty No 1 is one of the main organizational and educational-scientific structural subdivisions of the Ukrainian Medical Stomatological Academy, which was founded by the decision of the Academic Council, combines various departments, and works in accordance with the normative base.

At each faculty, the dean works directly with the students. All dean's office members work with students directly at all stages of students' molding as specialists and personalities. The dean's office of the medical faculty No 1 supports the organization and control of the educational process at the faculty; provides information for the assuring of high-grade educational process; controls the training of medical students; provides office work and document circulation according to the legislation.

To provide effective educational process, the dean of the medical faculty No 1 and dean's officers monitor the success and attendance of classes carefully and systematically, assist tutors in charge in organizational work with academic groups. Obligatory work of the dean's office administration is participation in the group meetings, courses' gathering according to organizational and educational issues, and realization of routine site meetings.

Cultural, sports, health-improving, public, and volunteer kinds of work are very important for interest of young people in education. In the process of learning it is important to form a comprehensively developed personality.

The dean and his mates deal with the issue of providing the medical students with hostels or other accommodation.

Control for the organization and performing of professional training course is constant duties of the dean's office. This is one of the most important stages in the education of a future doctor.

The specificity of the medical profession requires constant contact with colleagues, because there are different situations that require consultation with leading specialists, who are highly qualified professionals.

At many public and private medical establishments pedagogical activity and medical-consultative work are carried out by the teachers of the academy, who ensure the professional development of young medical specialists.

Thus, the administrative work of the dean's office is constantly improved and modified in accordance with current conditions. According to modern challenges of organizing the educational process on line, the dean's office members work on the digital platforms, master the information technology, and develop new methods of work that ensure the formation of a highly educated and competitive specialist as a modern doctor.

Key words: dean's office, medical faculty No 1, qualified specialist, organization of work, training of specialists.